

LIFE18 NAT/RO/001082

Plan De Conservare Post Proiect (After-LIFE) 2026 - 2030

Cuprins

3	Introducere
3	Contextul proiectului
5	Obiectivele și realizările proiectului
8	Consortiul proiectului
9	Legătura cu politicile naționale și europene de conservare
11	Obiectivele post-proiect
13	Acțiuni post-LIFE
16	Indicatori chei ai proiectului
18	Roluri și responsabilități
19	Finanțare pe termen lung
21	Diseminare și comunicare
22	Implicarea comunităților și a factorilor de decizie
24	Calendar și plan bugetar
25	Perspective
25	Asigurarea fondurilor
26	Conservarea peisajului

Introducere

Contextul proiectului

Zona de implementare a proiectului, care cuprinde Munții Făgăraș (ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș), împreună cu siturile adiacente ROSCI0381 Râul Târgului – Argeșel – Râușor, ROSCI0194/ROSPA0165 Piatra Craiului și ROSCI0102 Leaota, formează una dintre cele mai mari zone compacte din Europa cu păduri de mare valoare naturală. Această regiune susține populații sănătoase de carnivore mari și alte specii importante pentru conservare.

Zona a fost și este supusă unor presiuni semnificative, precum exploatarea forestieră, pășunatul excesiv în pajiștile alpine vulnerabile, lipsa unui management adecvat al faunei sălbatice, degradarea pădurilor riverane, extinderea speciilor alogene invazive și riscul unor proiecte de dezvoltare cu impact major. Din punct de vedere istoric, regiunea a reprezentat o sursă importantă de lemn, vânat și pășunat pentru comunitățile locale.

Silvicultura și exploatarea forestieră cu intensitate redusă au permis, pentru o perioadă, menținerea unor ecosisteme forestiere funcționale și a unor habitate neatinse pe versanții abrupti. Însă, după căderea regimului comunist, presiunile asupra zonei au crescut semnificativ. Procesul de retrocedare a terenurilor naționalizate a dus la vânzarea masivă a pădurilor, în special către companii de exploatare, ceea ce a avut ca rezultat pierderea a aproximativ 15.000 hectare prin tăieri la ras, în mare parte ilegale. În paralel, au apărut planuri pentru proiecte de infrastructură de mari dimensiuni, inclusiv dezvoltări turistice de tip stațiuni de schi, care ar fi afectat zone montane încă bine conservate. Vânătoarea pentru trofeu a devenit o activitate profitabilă, fără stimulente

reale pentru reducerea conflictelor dintre oameni și faună sau pentru estimări corecte ale populațiilor de animale sălbatice. Eliminarea animalelor considerate „problemă” și realizarea unor evaluări precise ale efectivelor ar fi dus la reducerea cotelor de vânătoare, ceea ce a descurajat aceste practici. În acest context, braconajul a devenit un fenomen previzibil, care, alături de vânătoarea excesivă, a afectat semnificativ populațiile de animale sălbatice.

Dezvoltarea economică rapidă a României din ultimii ani a adus beneficii limitate comunităților rurale. În lipsa unor alternative viabile pe termen lung, activitățile care aduceau câștiguri imediate, precum exploatarea forestieră, vânătoarea pentru trofeu și pășunatul intensiv, au fost practicate pe scară largă, în detrimentul utilizării durabile a resurselor și al unui management responsabil al terenurilor. Acest context se află la baza principalelor amenințări de conservare din regiune.

Obiectivele și realizările proiectului

Prevăzute în propunerea revizuită	Realizate
Obiective: A. Protejarea a cel puțin 2.000 ha de păduri naturale din Munții Făgăraș (habitatele 9410 și 9110), prin achiziționarea acestora și asigurarea protecției lor integrale, fie prin includerea în Catalogul Național al Pădurilor Virgine, fie prin planurile de management ale siturilor Natura 2000. Această măsură contribuie și la îmbunătățirea condițiilor de habitat pentru specii care depind în mod direct de pădurile naturale, precum cocoșul de munte (<i>Tetrao urogallus</i>), muscarul mic (<i>Ficedula parva</i>) sau croitorul mare al stejarului (<i>Rosalia alpina</i>). Rezultate așteptate A. Cel puțin 2.000 ha de păduri naturale (dintre care minimum 1.000 ha habitat 9410 și 600 ha habitat 9110) au fost achiziționate și beneficiază de protecție integrală, prin implicarea Fundației Conservation Carpathia.	● Păduri seculare și păduri naturale identificate ● 2.771 ha de pădure achiziționate și protejate prin înscrierea restricțiilor în Cartea Funciară ● 1.116 ha incluse în Catalogul Național al Pădurilor Virgine (CNPV)
Obiective: B. Accelerarea proceselor de renaturare prin achiziționarea și refacerea a 500 ha de suprafețe afectate de tăieri la ras, prin replantarea speciilor forestiere autohtone, prin achiziționarea și inițierea conversiei a 500 ha de monoculturi de molid în păduri naturale, prin achiziționarea și refacerea a 300 ha de habitate alpine, precum și prin reintroducerea unor specii-cheie de mamifere dispărute din zonă (zimbrul – <i>Bison bonasus</i> și castorul – <i>Castor fiber</i>). Ca urmare a acestor acțiuni, se îmbunătățesc condițiile de habitat pentru mai multe specii de păsări, precum huhurez mare (<i>Strix uralensis</i>), ciocănitoarea cu spate alb (<i>Dendrocopos leucotos</i>) sau ierunca (<i>Bonasa bonasia</i>). Rezultate preconizate: B. Au fost înființate două pepiniere naturale de mari dimensiuni și cel puțin cinci pepiniere mai mici, care produc minimum 500.000 de puieți. Cel puțin 1.300 ha de habitate forestiere degradate și habitate alpine au fost achiziționate și refăcute, astfel: cel puțin 200 ha de suprafețe rezultate în urma tăierilor la ras au fost refăcute ca habitat 9110; cel puțin 200 ha au fost refăcute ca habitat 9410; cel puțin 50 ha au fost refăcute ca habitat 91E0*. Pe 500 ha de monoculturi de molid a fost inițiat procesul de conversie către habitate naturale (cel puțin 400 ha către habitat 9110, iar o parte către 91E0*). Pe 250 ha de habitate alpine (suprafață redusă ulterior la 100 ha, prin amendament), au fost refăcute habitatele 4060 sau 4070, prin reintroducerea speciilor de arbuști alpini.	● 641 000 de puieți produși în șapte pepiniere ● Au fost achiziționate peste 1.400 ha de păduri degradate ● 1.208 ha refăcute (896 ha tăieri la ras, 271 ha monoculturi artificiale de molid, 41 habitat alpin) ● 789 ha de habitat 9410 și 103 ha de habitat 9110 refăcute pe suprafețe afectate de tăieri la ras ● 271 ha de habitat 9110 refăcute în monoculturi de molid ● 17 ha de habitat 4060 și 24 ha de habitat 4070* refăcute în zone alpine ● 378 ha de habitate alpine în zone de non-intervenție

Prevăzute în propunerea revizuită	Realizate
În total, 75 de zimbri și 90 de castori au fost eliberați în trei văi distincte, iar populațiile au început să se reproducă în libertate.	81 de zimbri și 62 de castori eliberați în natură

Obiective:

C. Crearea unui model de coexistență între oameni și fauna sălbatică pe aproximativ 80.000 ha, prin înlocuirea vânătorii de trofee cu un sistem bazat pe prevenirea pagubelor, intervenții rapide pentru gestionarea directă a conflictelor și măsuri inovatoare de compensare. Acest model urmărește refacerea și menținerea unor populații sănătoase de urs brun (*Ursus arctos*), lup (*Canis lupus*), râs (*Lynx lynx*), precum și ale speciilor-pradă ale acestora.

Rezultate preconizate:

C. A fost implementat un sistem-model de monitorizare și management al faunei, bazat pe o politică fără vânătoare, pe o suprafață de 80.000 ha, iar măsurile de gestionare a conflictelor au dus la: reducerea conflictelor dintre oameni și fauna sălbatică cu cel puțin 20%; scăderea cu minimum 25% a pagubelor produse animalelor domestice de către carnivorele mari; creșterea nivelului de acceptare față de zimbru și castor cu 20%.

- 81.000 ha gestionate fără vânătoare de trofee, pe baza unui management modern al faunei sălbatice
- Reducere cu 41% a conflictelor dintre oameni și fauna sălbatică
- Reducere cu 10% a conflictelor generate de carnivorele mari
- Nivel constant al pagubelor asupra animalelor domestice, în condițiile creșterii populațiilor de carnivore
- Scădere cu 23% a atitudinilor negative față de zimbri și creștere cu 155% a opiniilor negative față de castori

Obiective:

D. Consolidarea integrității ecologice a Munților Făgăraș prin eliminarea a cel puțin 50% din speciile străine invazive de pe malurile râurilor din două văi montane și prin implementarea unor măsuri active de conservare pentru specii de interes, precum acvila de munte (*Aquila chrysaetos*), și pentru speciile-pradă ale acesteia, marmota (*Marmota marmota*) și cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*).

Rezultate preconizate:

D. O analiză a stării ecologice actuale a speciilor selectate și a prezenței coridoarelor ecologice a identificat zone de conservare și restaurare pe o suprafață de aproximativ 200.000 ha, informații care sunt disponibile pentru planificarea utilizării terenurilor într-un mod favorabil conservării. Cel puțin 50% din speciile de plante străine invazive au fost eliminate din două văi montane. Situația acvilei de munte și a speciilor-pradă ale acesteia (cocoșul de munte și marmota) este bine documentată, iar măsurile de conservare implementate au îmbunătățit condițiile de habitat pe cel puțin 1.000 ha.

- Invasive species intensity assessed along 154 km of rivers
- Evaluation finalised and conservation measures proposed for *Aquila chrysaetos*, *Marmota marmota* and *Tetrao urogallus*
- 12% to 69% decrease in IAS cover on 152 km
- 3,697 ha of forests and grasslands acquired for conservation of target species

Prevăzute în propunerea revizuită	Realizate
Obiective: E. Dezvoltarea unei noi economii bazate pe conservare, care să combine dezvoltarea economică locală și crearea de locuri de muncă cu obiectivele de conservare pe termen lung ale Munților Făgăraș.. Rezultate preconizate: E. Un program de dezvoltare a afacerilor bazate pe natură a dus la crearea a cel puțin 10 afaceri de acest tip, care asigură locuri de muncă pentru peste 50 de persoane, pentru care acestea reprezintă principala sursă de venit. Cumulat, aceste afaceri generează până în 2023 peste 2 milioane de euro venituri brute anual și contribuie cu cel puțin 20.000 de euro pe an la activități de conservare stabilite în cadrul programului.	• 24 de afaceri verzi create • 53 de locuri de muncă (FTE) create • 1 675 322 € venituri brute generate • 16.000 € plăți pentru conservare
Obiective: F. Creșterea nivelului de informare publică privind conservarea și construirea unor relații pozitive cu comunitățile locale, pentru a susține obiectivele de conservare prin intermediul siturilor Natura 2000 existente și al unui viitor parc național, prin promovarea valorilor naturale și culturale ale zonei, prin evenimente, social media, materiale tipărite și video, precum și prin dezvoltarea unor mecanisme de management participativ și a unor programe educaționale. Rezultate preconizate: F. Comunitățile locale au fost implicate în procesul de înființare a Parcului Național Munții Făgăraș, iar cel puțin 50% dintre comunitățile locale invitate într-o platformă de dialog cu factorii interesați au participat la procesul de zonare a viitorului parc național. Cinci evenimente anuale au avut loc în sate, iar cel puțin 50 de factori de decizie din comunitățile locale au participat la vizite de studiu în zone-model de conservare. Materialele de comunicare atractive, programele de voluntariat și educație, precum și informațiile publicate în media socială și tradițională au contribuit la creșterea nivelului de cunoaștere a publicului privind conservarea în Munții Făgăraș și la îmbunătățirea nivelului de acceptare a unei rezervații naturale cu cel puțin 20%.	• 93% dintre comunități informate cu privire la platforma de dialog cu factorii interesați • 29% dintre comune au participat la ateliere ulterioare • 5 evenimente anuale finalizate • 90 de autorități locale au participat la schimburi de experiență în cadrul vizitelor de studiu • Materiale de comunicare produse și distribuite • Program de voluntariat și educație dezvoltat • 106 milioane de persoane au fost atinse prin intermediul mass-media • Acceptanța parcului național a rămas stabilă

Consortiul proiectului

Fundația Conservation Carpathia, înființată în 2009 cu scopul de a crea un parc național în Munții Făgăraș, a fost beneficiarul principal al proiectului „Crearea unei zone de natură sălbatică în sudul munților Carpați, România” (LIFE NAT/RO/001082). Finanțată prin donații private și granturi publice, Fundația Conservation Carpathia a cofinanțat proiectul LIFE pe întreaga durată a celor șase ani de implementare și a coordonat activitățile de achiziție de terenuri, conservare și monitorizare a faunei sălbatice, cercetare socio-umană, management de proiect și informare publică, în colaborare cu ProPark – Fundația pentru Arie Protejate.

Pentru implementarea activităților, Fundația Conservation Carpathia a operat prin mai multe entități juridice independente, dar afiliate: Asociația Ocolul Silvic Carpathia (AOSC), responsabilă de administrarea pădurilor din proiect și a unei concesiuni cinegetice, precum și de coordonarea lucrărilor de restaurare a habitatelor; Asociațiile de Vânătoare Carpathia (AVPCFC și GTS), care au gestionat conflictele dintre oameni și fauna sălbatică; și Carpathia Agro & Finance (CAF), care a asigurat administrarea financiară și coordonarea programului dedicat câinilor de pază pentru protecția animalelor domestice.

ProPark – Fundația pentru Arie Protejate (PPK), înființată în 2008, a contribuit la consolidarea sistemului de arie protejate din România prin activități de training și dezvoltare, educație și implicare a comunităților. În calitate de partener al Fundației Conservation Carpathia în cadrul Endangered Landscapes and Seascapes Programme, ProPark a coordonat activitățile de consolidare a capacităților, implicarea factorilor interesați și diseminarea rezultatelor proiectului.

Conservation Capital Consulting (CC), companie din Regatul Unit specializată în dezvoltarea afacerilor verzi, a conceput și implementat programul de afaceri bazate pe natură al proiectului, continuând o colaborare anterioară cu Fundația Conservation Carpathia, desfășurată în cadrul unei inițiative finanțate prin fonduri EEA.

Inspectoratul de Jandarmi Județean Argeș (IJJA), autoritate regională de aplicare a legii, cu două posturi montane în sudul Munților Făgăraș, a sprijinit activitățile de salvare montană și protecție a faunei sălbatice. Partener pe termen lung al Fundației Conservation Carpathia, IJJA și-a cofinanțat contribuția din resurse proprii.

Legătura cu politicile naționale și europene de conservare

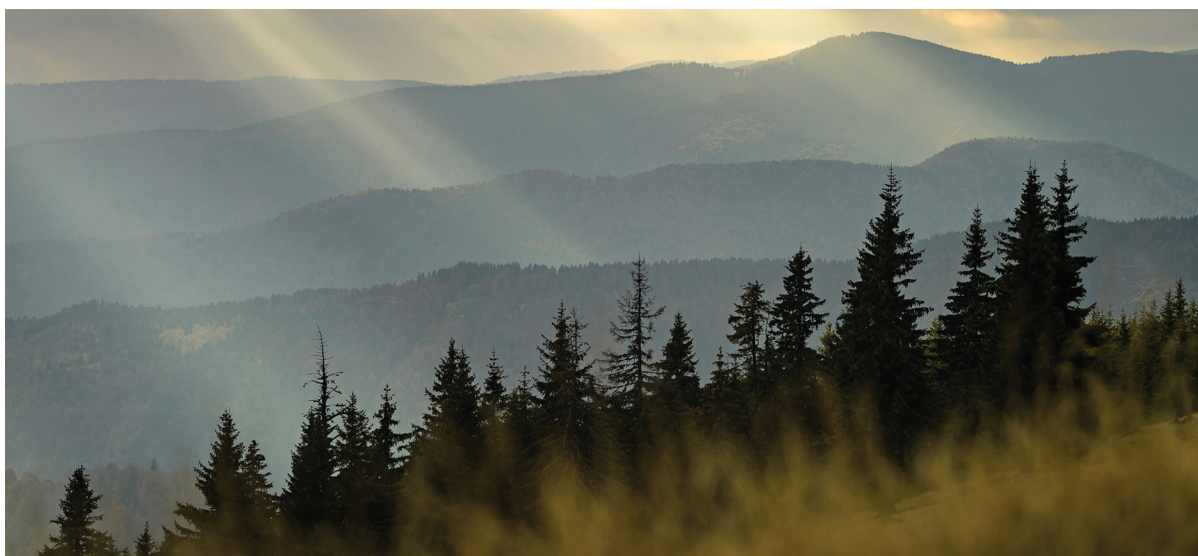
Activitățile și rezultatele proiectului sunt pe deplin aliniate atât cu cadrul de politici naționale, cât și cu politicile europene privind protecția biodiversității și dezvoltarea durabilă. La nivel european, proiectul a contribuit în mod direct la obiectivele **Strategiei UE pentru biodiversitate 2030**, cu un accent puternic pe refacerea ecosistemelor la scară largă, îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor și promovarea coexistenței dintre oameni și natură.

Acțiunile proiectului s-au concentrat pe **îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor**, pe reintroducerea unor specii de mamifere dispărute și pe îndepărtarea speciilor de plante străine invazive din bazinele montane. Aceste măsuri au sprijinit direct Obiectivul 1 (oprirea degradării tuturor speciilor și habitatelor) și obiectivul 2 (refacerea a cel puțin 15% din ecosistemele degradate) ale Strategiei UE pentru biodiversitate. Activități precum **refacerea habitatelor forestiere și neforestiere**, reintroducerea speciilor și implementarea unor metode inovatoare de gestionare a conflictelor dintre oameni și fauna sălbatică au contribuit la consolidarea rezilienței ecosistemelor și la îmbunătățirea conectivității ecologice. Numeroase specii rare și protejate au beneficiat de aceste acțiuni, inclusiv **carnivore mari, ungulate, păsări, insecte, reptile, amfibieni și flora de la nivelul solului**.

Amploarea teritorială a proiectului și integrarea acestuia în **rețeaua Natura 2000** creează premisele pentru refacerea proceselor naturale și pentru asigurarea funcționalității ecologice a ecosistemelor. Acest demers este în concordanță cu obiectivele generale ale Strategiei UE pentru biodiversitate 2020 și ale succesoarei sale pentru 2030, precum și cu **Directivele Habitate și Păsări**, care impun statelor membre obligația de a asigura o stare favorabilă de conservare pentru speciile și habitatele de interes european. În plus, prin includerea unor acțiuni precum restaurarea hidrologică și restructurarea pădurilor, proiectul a sprijinit și **Strategia UE de adaptare la schimbările climatice**, promovând soluții bazate pe natură pentru adaptarea la schimbările de mediu.

La nivel național, proiectul a contribuit direct la **Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Biodiversitate (2013–2020)** și rămâne relevant pentru angajamentele actualizate ale României în domeniul biodiversității. Măsurile de conservare au vizat **Obiectivul strategic C** (asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile protejate), prin managementul habitatelor și al speciilor. Implementarea afacerilor verzi a contribuit la **Obiectivul strategic D** (utilizarea durabilă a componentelor biodiversității), iar eliminarea speciilor străine invazive este aliniată cu **Obiectivul strategic F** (controlul speciilor străine invazive). Totodată, activitățile de comunicare, educație și informare publică desfășurate în cadrul proiectului contribuie la **Obiectivul strategic J** (comunicare, educație și conștientizare publică).

Prin asigurarea unei alinieri depline cu cadrele de politici de conservare europene și naționale, proiectul **LIFE NAT/RO/001082** consolidează integritatea ecologică a rețelei Natura 2000 și contribuie, în același timp, la angajamentele României în domeniul biodiversității și al climei. Astfel, rezultatele proiectului sunt integrate în politici și strategii mai largi de conservare, ceea ce le asigură relevanța pe termen lung, posibilitatea de replicare și contribuția la stoparea pierderii biodiversității la nivel regional, național și european.

Obiective post-proiect

Viziunea noastră pe termen lung ar putea fi realizată prin continuarea eforturilor în aceleași direcții principale:

Conservare și refacere

- a. Achiziția de terenuri
- b. Refacerea habitatelor degradate

Managementul faunei sălbatice și coexistența

- a. Conservarea faunei sălbatice
- b. Reintroducerea faunei sălbatice
- c. Monitorizarea și cercetarea faunei sălbatice

Lucrul cu comunitățile

- a. Sprijinirea afacerilor bazate pe natură
- b. Implicarea actorilor locali

Informare și conștientizare

- a. Programe educaționale
- b. Evenimente
- c. Infrastructură pentru vizitatori
- d. Campanii de comunicare

Conservare și restaurare

Proiectul LIFE Carpathia a generat o gamă largă de rezultate, dintre care multe necesită un angajament susținut pentru a-și păstra impactul pe termen lung. În prim-plan se află **protecția legală și practică a terenurilor achiziționate**, care trebuie să rămână sub un regim strict de management pentru conservare. Este necesară o vigilență continuă pentru a preveni exploatarea forestieră ilegală și pentru a ne asigura că aceste zone constituie coloana vertebrală ecologică a unui viitor Parc Național Munții Făgăraș.

La fel de importantă este **menținerea habitatelor refăcute**. Acestea au nevoie de îngrijire continuă până când procesele naturale sunt pe deplin refăcute. Monitorizarea

speciilor străine invazive de-a lungul malurilor râurilor trebuie să continue, întrucât riscul de reinfestare rămâne ridicat în lipsa unui control pe termen lung.

Conservarea pe termen lung. Am demarat studiul științific care va sta la baza propunerii de înființare a parcului național, un prim pas legal esențial, a cărui finalizare este prevăzută pentru anul 2026. Odată ce Ministerul Mediului va iniția procesul de înființare a Parcului Național Munții Făgăraș (PNMF), vom susține includerea proprietăților Fundației în zonele în care conservarea biodiversității și a proceselor naturale reprezintă prioritatea principală.

Gestionarea faunei sălbatice și coexistența

Populațiile de zimbri și castori reintroduse necesită un management atent, pentru a deveni autosustenabile. Monitorizarea periodică a efectivelor și a stării de sănătate, alături de măsuri flexibile de prevenire și gestionare a conflictelor, implementate împreună cu actorii locali, sunt esențiale pentru a asigura rolul acestor specii în funcționarea ecosistemelor. În mod similar, modelul de management fără vânătoare pentru trofeu, aplicat pe o suprafață de 81.000 ha, trebuie menținut, întrucât stă la baza coexistenței dintre carnivorele mari și comunitățile locale.

Din perspectivă socială, măsurile de prevenire și gestionare a conflictelor, inclusiv compensarea pagubelor produse animalelor domestice și programele de informare, trebuie să rămână active, pentru a preveni eventuale regresii în relația dintre oameni și fauna sălbatică.

Activitatea comunitară

Afacerile verzi create în cadrul proiectului au nevoie, la rândul lor, de sprijin continuu, deoarece arată că protejarea naturii poate susține dezvoltarea regională.

Informare și conștientizare

În final, structurile de educație și informare, centrele de vizitare, traseele tematice și evenimentul anual Făgăraș Fest, trebuie menținute și dezvoltate, pentru a păstra un nivel ridicat de informare publică și pentru a consolida sentimentul de apartenență locală față de conservare.

În concluzie, deși rezultatele imediate sunt vizibile, valoarea lor pe termen lung depinde de un efort constant din partea Fundației Conservation Carpathia, a autorităților naționale și a partenerilor locali. Menținerea măsurilor de protecție, refacere, reintroducere a speciilor, beneficiilor pentru comunități și a inițiativelor de informare va asigura continuitatea moștenirii proiectului LIFE Carpathia și va contribui la consolidarea rezilienței biodiversității și a climei în Carpați.

Acțiuni post-LIFE

Multe dintre acțiunile dezvoltate în cadrul proiectului LIFE18 vor continua și după încheierea acestuia, cu condiția asigurării finanțării necesare. Acestea sunt incluse în Masterplanul Fundației pentru perioada 2026–2030, iar prioritate vor avea acțiunile cu cel mai mare impact asupra conservării biodiversității. Masterplanul cuprinde o serie de obiective, urmărite la nivelul diferitelor departamente, fiecare obiectiv fiind definit prin activități și sarcini, responsabili principali, termene de implementare, indicatori-cheie de performanță (KPI) specifici și bugete detaliate la nivel de activitate.

Masterplanul acoperă activitățile planificate pentru următorii patru ani, până la sfârșitul anului 2028, și prevede bugete anuale cuprinse între 10 și 12 milioane de euro, excluzând achizițiile de păduri aflate în derulare.

Acțiunile prioritare pentru conservarea viitoare în Munții Făgăraș includ:

Conservarea și reconstrucția ecologică

- Finalizarea studiului științific necesar pentru înființarea Parcului Național Munții Făgăraș, pentru a asigura protecția pe termen lung a biodiversității.
- Continuarea achiziției de habitate, pentru a asigura protecția integrală a zonei de proiect.
- Informarea Ministerului Mediului cu privire la necesitatea revizuirii Formulelor Standard de Date pentru siturile Natura 2000 din zona de proiect – ROSAC 0122 Munții Făgăraș și ROSAC 0381 Râul Târgului–Argeșel–Râuşor – ca urmare a reintroducerii cu succes a două specii noi: zimbrul și castorul.
- Toate habitatele forestiere aflate în proprietatea noastră sunt supuse obligației legale de asigurare a pazei și protecției permanente, în conformitate cu legislația silvică din România. Toate terenurile achiziționate sunt pe deplin protejate și vor fi asigurate de echipa noastră din cadrul Asociației Ocolul Silvic Carpathia.
- Întreținerea și restaurarea habitatelor prioritare (de exemplu, 9110, 9410, 4070*, 91E0*), vor fi realizate, acolo unde este necesar, împreună cu măsuri de refacere ecologică, inclusiv conversia monoculturilor de molid și replantarea suprafețelor afectate de tăieri la ras. Acolo unde măsurile de refacere au fost deja inițiate (replantări, conversia monoculturilor de molid, refacerea pădurilor riverane), acestea vor continua până când sistemele devin

autosustenabile și nu mai este necesară intervenția artificială. Aceste acțiuni includ, de exemplu, lucrări de întreținere pe suprafețele replantate sau introducerea speciilor forestiere autohtone în monoculturile artificiale de molid și în zonele riverane și sunt reglementate în capitolul dedicat conservării terenurilor din Masterplan.

- Controlul și prevenirea răspândirii speciilor străine invazive vor fi asigurate prin activități regulate în teren, desfășurate de rangeri sub coordonarea biologului nostru.

Gestionarea faunei sălbatice și coexistența

- Menținerea contractelor existente cu unitățile administrativ-teritoriale pentru intervenție, pentru a asigura continuitatea pe termen lung a programului de prevenire și gestionare a conflictelor dintre oameni și fauna sălbatică. Eficiența programului va fi monitorizată constant. Conceptul de gestionare a conflictelor include colectarea detaliată de date și evaluarea rezultatelor, aspecte descrise în capitolele dedicate conservării faunei, cercetării și monitorizării impactului din Masterplanul Fundației.
- Continuitatea echipelor de intervenție rapidă și acordarea de sprijin direct în cazurile de pagube produse culturilor agricole, animalelor domestice sau infrastructurii, cu scopul de a reduce tensiunile și de a consolida încrederea în rândul comunităților locale.
- Continuarea activităților de combatere a braconajului prin patrule regulate ale rangerilor, susținute de tehnici moderne de supraveghere, precum camere cu senzori de mișcare și drone, și întărirea cooperării cu autoritățile locale, inclusiv Inspectoratul de Jandarmi Județean Argeș.
- Menținerea măsurilor de prevenire, esențiale pentru protejarea rezultatelor obținute pe termen lung, precum utilizarea gardurilor electrice și gestionarea responsabilă a deșeurilor provenite din activitățile zootehnice (organe, oase etc.).
- Continuarea monitorizării populațiilor speciilor-țintă (lup, urs, râs), cu un accent special pe speciile reintroduse, precum zimbrul și castorul, prin metode neinvazive și evaluări sezoniere.
- Implementarea planului de conservare pentru acvila de munte, inclusiv monitorizarea populațiilor principalelor specii-pradă (marmota și cocoșul de munte) și, în cazul înregistrării unui declin, aplicarea unor măsuri de conservare pentru menținerea habitatelor și creșterea abundenței acestora. A fost deja asigurată finanțarea pentru protejarea unei colonii de marmote în zona superioară a Văii Vladului, contribuind astfel la conservarea acvilei de munte. De asemenea, prin protejarea pădurilor seculare de la limita superioară a pădurii și prin refacerea habitatelor degradate, proiectul va continua să aibă un impact pozitiv asupra cocoșului de munte. Aceste activități sunt incluse în capitolele Masterplanului dedicate conservării terenurilor, reintroducerii speciilor, cercetării și monitorizării impactului.
- Continuarea campaniilor de informare și a inițiativelor educaționale menite să schimbe

percepțiile și să încurajeze toleranța și coexistența. La finalul anului 2025, a fost inițiată o campanie națională de informare privind parcurile naționale, derulată în parteneriat cu Ministerul Mediului, pe o perioadă de trei ani. Aceasta include evaluări periodice ale percepțiilor publice față de ariile protejate, pentru a monitoriza eficiența campaniei. Astfel de studii de opinie sunt prevăzute pe termen lung în cadrul componentelor de cercetare, monitorizare a impactului și comunicare din Masterplan.

Activități în comunitate

- Atelierele și sesiunile de formare vor continua, pentru a sprijini dezvoltarea abilităților și cunoștințelor comunităților locale, a fermierilor și a proprietarilor de terenuri, prin promovarea practicilor prietenoase cu mediul și a utilizării durabile a resurselor.
- Vom continua colaborarea cu producătorii locali și vom dezvolta în continuare diversitatea produselor comercializate prin food-hub-ul Roadele Munților Făgăraș.
- Implicarea comunităților în afaceri verzi va fi încurajată prin susținerea participării la inițiative de ecoturism, practici tradiționale și afaceri sustenabile, care sprijină atât biodiversitatea, cât și dezvoltarea locală pe termen lung.

Informare și conștientizare

- Educația de mediu în școli va continua prin activități în aer liber, lecții despre biodiversitate și tabere educaționale. În prezent, organizăm tabere pentru copii în comunități, cu sprijinul educatorilor locali. Pe această bază, programele „Bursele Carpathia”, „Junior Ranger” și „Educator de natură” oferă atât copiilor, cât și profesorilor oportunitatea de a se implica activ în consolidarea relației dintre oameni și natură.
- Campaniile de informare, precum evenimentele naționale, expozițiile și comunicarea prin mass-media, vor rămâne instrumente constante pentru promovarea conservării biodiversității și a utilizării durabile a terenurilor.
- Infrastructura pentru vizitatori dezvoltată în cadrul proiectului, inclusiv centrul de vizitare „Casa Castorului”, centrul de vizitare „Casa Zimbrului” și traseul tematic „Arhitectii Naturii”, funcționează ca o platformă educațională pentru creșterea nivelului de informare privind aceste specii și importanța lor ecologică.
- Noi centre de vizitare vor fi dezvoltate pe măsură ce vor fi asigurate fondurile necesare, contribuind la crearea unei rețele de centre pentru viitorul parc național.
- Parteneriatele pe termen lung cu autoritățile locale, școlile și organizațiile neguvernamentale vor continua să promoveze valorile conservării și să le integreze în viața comunităților și în strategiile de dezvoltare locală.
- Vom realiza periodic studii de percepție pentru a evalua convingerile și atitudinile publicului față de conservare.

Indicatori cheie ai proiectului

Va fi stabilit un set de indicatori-cheie, care vor fi monitorizați printr-un cadru pe termen lung, pentru a asigura continuitatea și după încheierea proiectului NAT/RO 001082. Monitorizarea va avea la bază datele inițiale și finale colectate în timpul proiectului și va viza parametri ecologici, hidrologici și socio-economici. Exemple de astfel de indicatori includ evoluția populațiilor de specii (de exemplu, numărul de perechi reproducătoare ale speciilor-țintă), starea habitatelor (precum suprafața habitatelor prioritare și prezența speciilor străine invazive) și calitatea apei (de exemplu, nivelurile de nutrienți). Vor fi urmăriți și indicatori socio-economici, precum numărul de actori sociali implicați în acorduri de conservare sau dezvoltarea activităților de ecoturism. Colectarea datelor va rămâne responsabilitatea departamentelor de specialitate ale Fundației Conservation Carpathia și a partenerilor săi, utilizând protocoale standard de colectare a datelor și, acolo unde este relevant, metodologii naționale de monitorizare.

Am dezvoltat o bază de date susținută de un sistem GIS, pentru a asigura transparența și accesibilitatea pe termen lung, și am creat deja tablouri de bord cu indicatori de performanță pentru achiziția de terenuri, refacerea pădurilor, situația speciilor străine invazive, conflictele dintre oameni și fauna sălbatică, educație și afaceri bazate pe natură. În cazul în care indicatorii evidențiază tendințe negative, vor fi aplicate măsuri de management ajustate, precum refacerea ecologică, revizuirea regimurilor de pășunat sau măsuri de protecție mai stricte, pentru a proteja impactul proiectului pe termen lung.

Categorie KPI	Descriere	Unitate
Mediu	Terenuri achiziționate pentru conservare	Ha
Mediu	Teren protejat	ha
Mediu	Habitat refăcut	ha
Mediu	Zonele curățate de IAS	Ha/km
Mediu	CO2 sechestrat	Tone
Mediu	Zonă fără vânătoare pentru trofeu	Ha
Mediu	Abundența speciilor țintă	Indivizi
Mediu	Specii cheie reintroduse	Indivizi
Social	Numărul de vizitatori ai infrastructurii parcului	Indivizi
Social	Numărul persoanelor care beneficiază de programe educaționale	Bărbați, femei, fete, băieți
Social	Atitudinea publicului față de viitorul Parcului Național Munții Făgăraș	%
Social	Numărul de acorduri de parteneriat cu autoritățile, părțile interesate și factorii de decizie	buc
Economic	Numărul de afaceri verzi finanțate	buc
Economic	Venituri prin TRC pentru comunitățile locale	EUR
Economic	Venituri prin RMF pentru producătorii locali	EUR
Economic	Numărul de persoane instruite în afaceri bazate pe natură	Femei, bărbați
Economic	Numărul de planuri de afaceri analizate	buc

Deși cadrul și responsabilitățile sunt definite, implementarea pe termen lung a acțiunilor de monitorizare și gestionare va depinde de disponibilitatea sprijinului financiar viitor (scheme de finanțare, bugete publice sau parteneriate private).

Roluri și responsabilități

Vor fi stabilite roluri și responsabilități clare pentru a asigura continuarea activităților inițiate în cadrul proiectului LIFE NAT/RO 001082.

- **Fundația Conservation Carpathia** – responsabilă pentru monitorizarea ecologică a speciilor și habitatelor-țintă, restaurarea și întreținerea habitatelor, măsurile de prevenire (patrulare anti-braconaj, echipe de intervenție rapidă, prevenirea și gestionarea conflictelor dintre oameni și fauna sălbatică), precum și pentru programele de implicare a comunităților. Fundația Conservation Carpathia va gestiona, de asemenea, stocarea datelor în baza de date susținută de sistem GIS și va oferi expertiză tehnică pentru managementul ajustat în funcție de rezultate.
- **Inspectoratul de Jandarmi Județean Argeș** – rămâne un partener-cheie în asigurarea continuității programului de prevenire a conflictelor dintre oameni și fauna sălbatică și în descurajarea braconajului.
- **Autoritățile publice** (administrațiile ariilor protejate, structurile silvice și de gospodărire a apelor, consiliile locale/primarii) – facilitează integrarea acțiunilor de conservare în planurile de management oficiale, aplică măsurile de protecție prevăzute de lege și asigură respectarea obligațiilor aferente rețelei Natura 2000 și legislației naționale.
- **Partenerii locali** (școli, municipalități, asociații comunitare) – colaborează pentru continuarea activităților de educație de natură, a campaniilor de informare și a inițiativelor de turism bazat pe natură. Aceștia vor promova, totodată, practicile de utilizare durabilă a terenurilor și afaceri verzi, contribuind la corelarea dezvoltării comunitare cu protecția biodiversității.

Prin această distribuție a responsabilităților, fiecare actor contribuie în limitele competențelor sale: Fundația Conservation Carpathia oferă expertiză în conservare și capacitate de intervenție în teren, autoritățile asigură aplicarea cadrului legal și continuitatea instituțională, iar partenerii locali susțin implicarea comunităților pe termen lung. Această abordare comună garantează că rezultatele proiectului vor fi păstrate și dezvoltate în continuare și după finalizarea acestuia.

Finanțare pe termen lung

Continuarea activităților inițiate în cadrul proiectului se va baza pe o strategie de finanțare diversificată și flexibilă, care combină resurse proprii, instrumente europene de finanțare, fonduri provenite de la fundații internaționale și surse naționale. Această abordare urmărește reducerea dependenței de o singură sursă de finanțare și asigurarea rezilienței financiare pe termen lung pentru acțiunile de conservare din zona proiectului.

Fundația Conservation Carpathia va continua să aloce o parte din resursele proprii, generate prin donații, sponsorizări, parteneriate private și venituri obținute din portofoliul său de afaceri verzi, precum servicii de ecoturism, inițiative de silvicultură durabilă și scheme de credite de carbon. Aceste fonduri vor fi direcționate către acțiuni prioritare, inclusiv monitorizarea ecologică a speciilor și habitatelor-cheie, patrulare anti-braconaj, restaurarea și managementul habitatelor, precum și programe de educație și implicare a comunităților.

În paralel, Fundația Conservation Carpathia va urmări activ oportunități suplimentare de finanțare prin programe europene. Programul LIFE rămâne principalul mecanism de sprijin pentru inițiative de conservare și refacere la scară largă, în timp ce Horizon Europe va fi vizat pentru cercetare aplicată, inovare în monitorizarea ecologică și dezvoltarea de soluții de adaptare la schimbările climatice. Interreg oferă oportunități valoroase pentru cooperare transfrontalieră în managementul biodiversității și conectivitatea ecologică și va fi explorat în colaborare cu parteneri regionali.

Dincolo de programele Uniunii Europene, Fundația Conservation Carpathia va continua colaborarea cu donatori filantropici și internaționali, precum Endangered Landscapes & Seascapes Programme și OAK Foundation, ale căror misiuni sunt puternic aliniate cu refacerea peisajelor la scară largă, refacerea speciilor și conservarea bazată pe comunități. Astfel de parteneriate pot oferi finanțări strategice, multianuale, care completează finanțarea europeană acordată pe bază de proiect.

La nivel național, Fundația Conservation Carpathia va urmări oportunități de finanțare

prin Administrația Fondului pentru Mediu, care gestionează programe de educație de mediu, programe de stat dedicate biodiversității și silviculturii, precum și scheme menite să consolideze managementul ariilor protejate și al pădurilor. Colaborarea strânsă cu instituțiile guvernamentale va fi esențială pentru accesarea acestor fonduri și pentru asigurarea alinierii dintre strategiile naționale și nevoile locale de conservare.

Prin combinarea acestor surse diverse de finanțare și menținerea unei abordări proactive de atragere de fonduri, Fundația Conservation Carpathia și partenerii săi vor asigura continuitatea rezultatelor proiectului, vor asigura măsurile de monitorizare și conservare pe termen lung și vor garanta viabilitatea activităților derulate în beneficiul comunităților. Acest model diversificat nu doar că oferă stabilitate financiară, ci consolidează și capacitatea de adaptare, permițând un impact susținut mult dincolo de durata proiectului LIFE NAT/RO/001082.

Diseminare și comunicare

Rezultatele proiectului LIFE CARPATHIA vor continua să fie promovate printr-o strategie de comunicare pe mai multe niveluri, adresată comunităților locale, publicului național și rețelelor internaționale de conservare.

Fundația Conservation Carpathia își va menține și actualiza canalele de comunicare, precum pagina web a proiectului LIFE, platformele de social media și newsletterele, pentru a disemina rezultatele monitorizării, exemplele de bună practică și lecțiile învățate.

Infrastructura pentru vizitatori dezvoltată în cadrul proiectului, precum Casa Castorului, Casa Zimbrului și traseul tematic Arhitecturii Naturii, va rămâne activă ca instrument educațional și de promovare, oferind oportunități permanente pentru ca vizitatorii să afle mai multe despre speciile și habitatele refăcute prin proiect, precum și despre necesitatea unui parc național în Munții Făgăraș.

La nivel local, rezultatele și informațiile vor fi comunicate prin ateliere, programe educaționale în școli, evenimente de informare și expoziții, asigurând o vizibilitate constantă și implicarea comunităților.

La nivel național, concluziile proiectului vor fi diseminate prin evenimente, publicații și colaborări cu instituții media, pentru a promova utilizarea durabilă a terenurilor și conservarea biodiversității.

La nivel internațional, Fundația Conservation Carpathia va contribui la rețele profesionale și platforme tematice susținute de programul LIFE și de alte inițiative de conservare, evidențiind bune practici și abordări inovatoare care pot inspira replicarea în alte regiuni. Articolele în presa internațională, prezentările în cadrul diferitelor evenimente și comunicarea rezultatelor științifice în reviste de specialitate vor reprezenta principalele canale de diseminare a rezultatelor proiectului.

Prin continuarea acestor activități de diseminare, realizările proiectului vor rămâne vizibile și accesibile, vor consolida sprijinul public, vor atrage noi parteneri și oportunități de finanțare și vor asigura faptul că impactul proiectului LIFE NAT/RO 001082 se extinde cu mult dincolo de încheierea sa formală.

Implicarea comunităților și a factorilor de decizie

Succesul pe termen lung al proiectului depinde de participarea constantă și activă atât a comunităților locale, cât și a factorilor de decizie, la diferite niveluri.

Considerăm că locuitorii vor continua să joace un rol esențial în conservare prin implicarea în programe comunitare, consultări structurate cu părțile interesate și participarea directă la afaceri verzi care generează beneficii socio-economice, precum ecoturismul, practicile tradiționale durabile și inițiativele de refacere dezvoltate la nivel local. În plus, educația de natură în școli, oportunitățile de voluntariat și inițiativele civice vor contribui la dezvoltarea unui sentiment de responsabilitate în rândul generațiilor tinere și vor încuraja o implicare mai largă a publicului, asigurând înrădăcinarea valorilor conservării în viața comunității.

Factorii de decizie de la nivel local, regional și național vor fi implicați într-un dialog continuu și structurat, astfel încât rezultatele proiectului să fie luate în considerare în politicile relevante și în procesele de planificare. Municipality și consiliile județene vor acționa ca parteneri strategici pentru integrarea rezultatelor proiectului în strategiile de dezvoltare locală, planurile de zonare și reglementările privind utilizarea terenurilor, în timp ce autoritățile naționale vor asigura sprijin instituțional prin alinierea realizărilor proiectului la politicile privind biodiversitatea, strategiile de adaptare la schimbările climatice și obligațiile de management aferente rețelei Natura 2000. Consolidarea acestor legături instituționale va facilita, totodată, accesarea unor surse suplimentare de finanțare și sprijin politic, necesare pentru continuitatea măsurilor de conservare.

Prin consolidarea legăturilor dintre comunități, Fundația Conservation Carpathia și factorii de decizie, măsurile de conservare vor beneficia atât de implicarea de la nivel local, cât și de sprijin instituțional. Această abordare integrată va crea premisele pentru sustenabilitate pe termen lung și responsabilitate comună și va contribui, în același timp, la creșterea acceptării sociale, a angajamentului politic și a stabilității financiare – elemente esențiale pentru asigurarea protecției și restaurării durabile a zonei de proiect.

Calendar și plan bugetar

Pe baza nivelului de finanțare disponibil pentru anul 2025, continuăm să lucrăm pe mai multe direcții care vizează crearea parcului național.

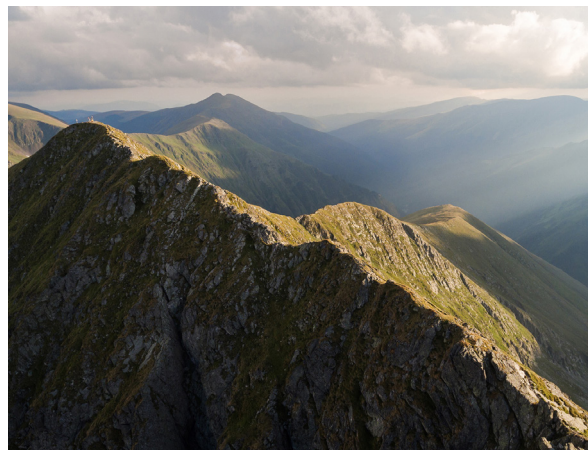
Bugetul total planificat reflectă nivelul optim necesar pentru continuarea eficientă a activităților, excluzând costurile organizaționale și administrative. În cazul în care apar dificultăți în atragerea de fonduri, vom prioritiza acțiunile cu cel mai mare impact. De exemplu, vom amâna proiectele de infrastructură pentru vizitatori sau activitățile de monitorizare a percepțiilor ori evenimentele de comunicare, până la un nivel care poate fi susținut din finanțările disponibile.

ACȚIUNE	Buget estimat (anual)	Responsabil	2026	2027	2028	2029	2030
Conservarea terenurilor (asigurarea protecției juridice și administrării, refacerea)	1 200 000 EUR	Fundația Conservation Carpathia și AOSC	✓	✓	✓	✓	✓
Conservarea și monitorizarea faunei sălbatice	790 000 EUR	Fundația Conservation Carpathia, AVPCFC și AOSC	✓	✓	✓	✓	✓
Activități comunitare (educație, sprijin social, evenimente, sprijin pentru dezvoltarea durabilă)	650.000 EUR	Fundația Conservation Carpathia	✓	✓	✓	✓	✓
Comunicare și conștientizare	650 000 EUR	Fundația Conservation Carpathia	✓	✓	✓	✓	✓
Infrastructura pentru vizitatorii parcului	1 400 000 EUR	Fundația Conservation Carpathia	✓	✓	✓	✓	✓
TOTAL (anual)	4.690.000 EUR		✓	✓	✓	✓	✓

Perspective

Asigurarea fondurilor

Realizările proiectului LIFE NAT/RO 001082 își vor atinge pe deplin potențialul doar dacă măsurile de conservare inițiate sunt asigurate și menținute pe termen lung. În calitate de organizație neguvernamentală, ne bazăm pe mai mulți piloni-cheie de finanțare.

În anul 2025, am depus o cerere de finanțare în cadrul programului LIFE+, ale cărei obiective principale vizează reintroducerea unei noi specii-cheie – vulturul sur (*Gyps fulvus*) – și consolidarea populației de zimbbru european, pentru a crea o metapopulație funcțională la vest de zona inițială a proiectului. Noul proiect ne va permite, de asemenea, să continuăm lucrările inovatoare de refacere a habitatelor forestiere, folosind tehnologie cu drone și puieți tratați cu micorize, să derulăm acțiuni suplimentare pentru eliminarea speciilor străine invazive și să consolidăm inițiativele de sprijin pentru comunități, inclusiv dezvoltarea afacerilor bazate pe natură și programele de educație de mediu.

Fondurile disponibile vor fi alocate cu maximă eficiență și direcționate cu prioritate către acțiunile cu cel mai mare impact în realizarea viziunii fundației: sprijinirea comunităților locale în dezvoltarea unei economii sustenabile bazate pe conservarea naturii, continuarea programelor de educație pentru biodiversitate, protejarea speciilor-țintă și implementarea unor măsuri care să asigure coexistența dintre oameni și fauna sălbatică, concomitent cu derularea unor proceduri transparente și participative pentru înființarea Parcului Național Munții Făgăraș.

Conservarea peisajului

Acest angajament depășește păstrarea rezultatelor imediate ale proiectului; el reflectă o viziune pe termen lung, în care protejarea biodiversității, utilizarea durabilă a terenurilor și implicarea socială sunt integrate în dezvoltarea continuă a regiunii. Prin ancorarea obiectivelor de conservare în cadre mai largi de politici publice, educație și dezvoltare socio-economică, rezultatele proiectului sunt protejate de fluctuațiile pe termen scurt și aliniate strategiilor europene și naționale privind biodiversitatea.

Prin această abordare, continuitatea nu înseamnă doar menținerea a ceea ce a fost deja realizat, ci și crearea condițiilor necesare pentru progresul viitor.

Comparație între trei scenarii de dezvoltare a zonei proiectului (©Roland Berger SRL)

PENTRU NĂTURĂ ȘI OAMENI

